

Mākslu izglītības kompetences centrs "Latgales Mūzikas un mākslas vidusskola"

Atbrīvošanas aleja 56, Rēzekne, LV-4601, reģ.nr. 40900040227, tālr. 29115507, e-pasts pasts@lmmv.gov.lv, www.lmmv.gov.lv

Rēzeknē

NOLIKUMS

Rēzeknē

16.10.2024.

Nr.1.39/2024/13

Mūzikas teorētisko mācību priekšmetu konkurss "Melanholiskais valsis"

I. Vispārīgie jautājumi

1. Nolikums nosaka Mūzikas teorētisko mācību priekšmetu konkursa "Melanholiskais valsis" (turpmāk tekstā - Konkurss) norises kārtību.
2. Konkursa mērķis ir sekmēt izglītojamo profesionālo zināšanu pilnveidi mūzikas teorētiskajos mācību priekšmetos.
3. Konkursa uzdevumi ir:
  - 3.1. iepazīt 2024./2025.mācību gada komponista jubilāra Emīla Dārziņa dzīvi un daiļradi,
  - 3.2. veicināt izglītojamo interesi pētīt, analizēt un salīdzināt;
  - 3.3. sekmēt izglītojamo un pedagogu pieredzes apmaiņu;
  - 3.4. veicināt pedagogu profesionālā darba pilnveidi, smeļot idejas konkursa uzdevumos.

II. Konkursa rīkotājs

4. Konkursu rīko Mākslu izglītības kompetences centra "Latgales Mūzikas un mākslas vidusskola" struktūrvienības Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas skola (turpmāk tekstā – MIKC LMMV JIRMS) izglītības programma Mūzikas vēsture un teorija (turpmāk tekstā – IP Mūzikas vēsture un teorija), sadarbībā ar Latgales kultūras un mūzikas izglītības atbalsta biedrību. Kontaktpersona: MIKC LMMV JIRMS izglītības metodiķe Ilze Unzule, t.nr.: +37127339908, e-pasts: Ilze.Unzule@lmmv.gov.lv.

III. Konkursa dalībnieki un norise

5. Konkurss tiek rīkots profesionālās ievirzes mūzikas skolu vecāko klašu izglītojamajiem. Vēlamais dalībnieku skaits no skolas ne vairāk kā **3** izglītojamie konkursa sadaļā **Rakstu darbs** un ne vairāk kā **5** izglītojamie sadaļā **Mājas darbs**. Dalība konkursā ir individuāla. Konkursa sadaļas **Rakstu darbs** pieteiktos dalībniekus nepieciešamības gadījumā drīkst aizstāt citi dalībnieki.

6. Konkurss norisinās MIKC LMMV JIRMS, Atbrīvošanas alejā 56, Rēzeknē, **2025.gada 19.martā plkst.10.00**.

IV. Konkursa “Melanholiskais valsis” norise

7. Konkurss sastāv no divām daļām - *Mājas darbs* un *Rakstu darbs*.

8. *Mājas darbs* sadaļā dalībnieki raksta apceri par tēmu “Dārziņa piemiņai”, balstoties uz E.Dārziņa rakstu “Mocarta piemiņai”. (*Pielikums Nr. 1.*) Apceri drīkst rakstīt arī izglītojamie, kuri nepiedalās konkursa sadaļā *Rakstu darbs*. Šie darbi ar segvārdiem ir jāiesūta līdz **2025.gada 7.martam**. Darba apjoms - viena A4 formāta lappuse (*Times New Roman*, fonts 14). Darbus vērtēs JIRMS 4.kursa izglītojamie. Mājas darba vērtēšanas kritēriji:

- satura loģiskums (20 punkti);
- valodas bagātība un stils (20 punkti);
- terminu daudzveidība (20 punkti).

9. Konkursa *Rakstu darbs* izglītojamie piedalās individuāli, veicot šādus uzdevumus:

9.1. skaņdarba analīze (100 punkti);

Izglītojamie konkursam ir sagatavojuši un padziļināti apguvuši trīs E.Dārziņa solo dziesmas (*notis Pielikumā Nr.2*):

- “Teici to stundu to brīdi”
- “Aizver aciņas un smaidi”
- “Spāniešu romance”

Šīm dziesmām ir jāveic analīze, balstoties uz mūzikas valodas elementiem.

Ieteicamās un apgūstamās tēmas darbam ar mūzikas valodas elementiem: mūzikas termini, akordu funkcija un struktūra, harmonisks un melodisks intervālu/akordu izklāsts, skaņu enharmonisms, tonalitāšu savstarpējās attiecības (vienvārda, paralēlā, enharmoniskā, vientercu), hromatisks un diatonisks tonis/pustonis, ritma grupēšana, paužu garumi, transpozīcija, mūzikas termini, darbs ar oktāvu pārnēsumiem un nošu atslēgām. Apgūstamo mūzikas terminu klāsts saistīts ar piedāvātajiem skaņdarbiem.

9.2. mūzikas tēmu viktorīna, kas iekļauj 5 Emīla Dārziņa tēmas (5 punkti) (*Pielikums Nr.3*).

V. Pieteikšanās kārtība un dalības maksa

11. Konkursa dalībnieku pieteikumus jāiesūta līdz **2025.gada 7.martam**. Pieteikumi jāiesniedz elektroniski. Pieteikšanās saite: <https://forms.office.com/e/yX3AzQ30HG>.

12. Dalības maksa jāveic visiem dalībniekiem, kuri piedalās kādā no konkursa sadaļām - vai nu tikai *Mājas darbā*, vai tikai *Rakstu darbā*. Ja skolēns piedalās gan *Mājas darbā*, gan *Rakstu darbā*, tad iemaksa jāveic tikai par vienu no dalības veidiem. Iemaksas summa – **10 EUR** veicama ar pārskaitījumu līdz **2025.gada 7.martam** uz šādiem rekvizītiem, norādot: *Dalība teorētisko priekšmetu konkursā “Melanholiskais valsis”, skola, dalībnieka vārds, uzvārds.*

Rekvizīti:

Latgales kultūras un mūzikas izglītības atbalsta biedrība

Reģ.nr. 50008224091

Konts Nr. LV 35 UNLA 0055003720701

VI. Konkursa žūrija, vērtēšana un apbalvošana

13. Dalībnieku sniegumu vērtē MIKC LMMV JIRMS IP Mūzikas vēsture un teorija pedagogi un vidusskolas izglītojamie.

14. Dalībniekus, kuri iegūst augstākos punktu skaitu, saņem diplomus un balvas. Tiks piešķirtas arī simpātiju balvas par labāko mājas darbu.

VII. Personas datu aizsardzība

15. Konkursa rīkotājs MIKC LMMV ir atbildīgs par dalībnieku personas datu apstrādi saskaņā ar spēkā esošajiem datu aizsardzības tiesību aktiem.

16. Personas dati, kurus rīkotājs iegūst saistībā ar konkursu, tiks apstrādāti tikai konkursa mērķu īstenošanai un tiks glabāti tikai tik ilgi, cik nepieciešams saskaņā ar tiesību aktiem un iestādes izstrādāto Privātuma politiku.

17. Katram konkursa dalībniekam vai viņa likumiskajiem pārstāvjiem ir tiesības pieprasīt piekļuvi, labošanu, dzēšanu vai ierobežojumu attiecībā uz viņu personas datiem, kā arī iesniegt sūdzību Datu valsts inspekcijai saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem.

18. Konkursa dalībniekiem vai viņu likumiskajiem pārstāvjiem ir jābūt informētiem par to, ka viņu personas datu apstrāde konkursa ietvaros ir pamatota ar viņu piekrišanu. Piekrišanu var atsaukt jebkurā laikā, neietekmējot līdz piekrišanas atsaukšanai veiktās datu apstrādes likumību.

19. Konkursa dalībnieki tiek informēti un piekrīt, ka viņu sniegtās informācijas var tikt izmantotas publicitātes materiālos, ja viņi iegūst kādu no konkursa apbalvojumiem.

VIII. Noslēguma jautājumi

20. Konkurss ir atklāts:

20.1. balvu ieguvēji var tikt publiskoti MIKC LMMV mājaslapā www.lmmv.lv un MIKC LMMV struktūrvienības Jāņa Ivanova Rēzeknes mūzikas skola foajē.

20.2. publicējot konkursa balvu ieguvējus, tiks norādīta informācija par dalībnieku: vārds, uzvārds, skola, rezultāts, iegūtā vieta; par pedagogu: vārds, uzvārds. Izglītības iestāde veic savu organizēto pasākumu fotografēšanu un filmēšanu saistībā ar dažādām izglītības iestādes organizētām aktivitātēm un pasākumiem, kurās ir iesaistīti bērni un jaunieši, lai veidotu un atspoguļotu izglītības iestādes dzīvi un vēsturi, tai skaitā attēlu jeb fotogrāfiju formā. Fotogrāfijas un/vai bērna videoattēls, audioieraksts var tikt publicēts izglītības iestādes tīmekļa vietnē, izglītības iestādes *Facebook* lapā un Rēzeknes pilsētas avīzē.

21. Konkursa norise ir slēgta, tajā klātesoši ir tikai dalībnieki un žūrija.

22. Ja fotogrāfijas un konkursa dalībnieka videoattēls tiks publiskots tīmekļa vietnēs, tie netiks sasaistīti ar dalībnieka vārdu, uzvārdu, izņemot, ja tas attieksies uz apbalvoto konkursa dalībnieku rezultātu publiskošanu. Ja skolas izglītojamais vēlēties viņa/viņas fotogrāfiju dzēšanu no izglītības iestādes tīmekļa vietnes, drukātā izdevuma (līdz brīdim, kad tas ir nodrukāts), lūdzam informēt, sazinoties ar izglītības iestādes pārstāvi.

23. Informācija par dalībnieku personas datu apstrādi ir norādīta Izglītības iestādes mājas lapā, sadaļā Privātuma politika.

Direktors

(paraksts*)

R.Arbidāns

* Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu

Mocarta piemiņai

Šī gada [1906. gads. – Z.G.] 27. janvārī (j. st.) palika pusotra simts gadu, kamēr piedzima Volfgangs Amadejs Mocarts. Nav mans nodoms šē pasniegt viņa dzīves aprakstu, ne arī pārrunāt viņa darbus; sekošās rindiņas ir tikai kā atskaņa no Mocarta operu izrādēm Rīgas Vācu teātrī pagājušā mēnesī, kur mums bij izdevība pāra nedēļu laikā noklausīties četras Mocarta operas: “Bēgšanu no seraļa”, “Figaro kāzas”, “Donu Žuanu” un “Burvju stabuli”.

No visām mākslas mūzikas nozarēm gan bez šaubām opera ir visvairāk padota laika zoba iespaidiem, t.i., noveco visātrāk. Tam par cēloni būs vairāki apstākļi. Pirmkārt: opera ir pieejamākā starp lielākām mākslas mūzikas nozarēm, t.i., viņa tiek samērā visbiežāk priekšā vesta. Kamēr viena un tā pati simfonija tikai retos gadījumos tiek no viena un tā paša simfoniskā orķestra vairāk kā reizi sezonā spēlēta, tikmēr viena un tā pati opera, it īpaši lielos operu teātros, var piedzīvot 15–20 un vēl vairāk izrādes sezonā un tā tad var arī tikt ātrāk “nospēlēta”. Otrkārt: uz operas lauka ir arvienu bijusi visstiprākā sacensība starp komponistiem. Kādēļ tas tā ir, to saprast mums nenāksies grūti, ja iedomāsimies, cik spoža var būt nākotne Vakareiropas komponistam, kuram laimējies sarakstīt kaut vienu vienīgu patiesi izdevušos operu un, no otras puses, cik nepateicīgas komponistam ir citas lielākās mūzikas nozares, piem., simfonija un oratorija. Un ja nu sacensība ir liela, tad saprotams, ka jaunākie komponisti arvienu vairāk un vairāk pārspēj savus priekšgājējus, tādējādi veicinādami operas attīstīšanos. Un, beidzot, – opera arvienu ir bijusi vairāk nekā kura cita mākslas mūzikas forma saistīta pie pārejošām modes prasībām. Minētām prasībām izzūdot, zudīs arī mākslas darba vērtība tādā pat mērā, kādā viņš ir stāvējis zem šo prasību iespaida. Tā, piem., savā laikā operu komponistam vajadzēja gribot negribot iekomponēt gandrīz katrā ārijā koloratūras un rulādes, ja viņš negribēja pie primadonnas (un arī pie publikas) krist nežēlastībā. Tagad, kur koloratūra tiek ieskatīta par bezgaršību un par traucēkli dramatiskai darbībai, katra opera, kurā atradīsies šādas lietas, ar to tikai zaudēs no savas vērtības. Lūk, ar ko top saprotama parādība, ka operas, kuras priekš 50, ja pat tikai priekš 40, gadiem bij publikas vislielākās sajūsmības priekšmets, tad tagad jau ir pa

pusei aizmirstas. Rosini tika savā laikā Parīzē un tāpat visā Eiropā saņemts ar godu, kādu parāda tikai dieviem, bet cik tagad ir palicis pāri no viņa daudzajām operām? Ne daudz mazāks bij Meierbēra kults; bet cik ļoti Meierbēra nozīme no tā laika ir mazinājusies! Tagad jau dažs labs ieskata par “labo toni” atsaukties nicinoši par abiem augšminētiem. Un kur palikuši citi viņu jaunākie laika biedri? Kā tad nu nākas, ka operas, kā “Figaro kāzas”, “Dons Žuans”, “Burvju stabule”, kuras rakstītas apmēram priekš 115–120 gadiem (tātad vēl astoņpadsmitā gadusimtenī), kā šīs operas ir samērā tik maz zaudējušas (lai gan tomēr zaudējušas) no savas vērtības, ka tiek vēl mūsu dienās visā civilizētā pasaulē uzvestas?

Jā, kas gan uz to varētu atbildēt? Kas pateiks, iekš kā pastāv noslēpums, ka viens pārdzīvo savus darbus, bet otru pārdzīvo darbs uz gadusimteniem, ka vienu vārdi ir kā granītā kalti, bet otra zīmes atrodas iespīestas tikai irdenā mālā?

Bet ir un paliek patiesība, ka Mocarta mūzikā ir liels dzīves spēks, ka viņa ir jauna; jaunība un svaigums, tā sakot, dvesin dvesi iz viņas pretim. Viņa ir tikpat jauna, cik jauns un dzīves spējīgs bij viņas radītājs, šis mazais, jautrais maestro ar Apollona galvu! Bez tam Mocarta mūzika ir daiļa. Viņš ir skatījis to daiļuma brīnumzemi, kuru priekš un pēc viņa tikai reti izredzētie ir skatījuši. Mocarta mūzikā ir sakopots augstākais, klasiskais daiļums; viņš ir muzikālais Rafaēls, muzikālā renesanse. Daiļums, tavs vārds ir Mocarts! Bet laikam taču viss daiļais ir tikai vienreiz. Vienreiz Vakareiropa bij jauna, vienreiz viņa varēja radīt garu, kurā izteicās viņas kultūras augstākais daiļuma ideāls: Mocarts varēja rasties tikai vienreiz, lai kā meteors paspīdētu un atkal pazustu, bez priekšgājējiem – un bez cerībām uz pēcnācējiem... Tikai vienreiz...

Pie Mocarta mākslinieks un cilvēks (kā jau arvien pie īsta, neviltota mākslinieka) ir viens un tas pats. Tikai tīra, naīva bērna dvēsele kā Mocarts, kura nepazīna viltus un pasaules gudrības, varēja apgarot tik seklu, uz efektiem aprēķinātu libreto, kāds ir “Zauberflöte” [Burvju flautai. – Z.G.], ar tik augsti ideālu, mistisku mūziku, kurai pateicoties, šī opera tapa par vienu no cēlākajiem cilvēka gara ražojumiem. Bet Mocarts nebij sapņotājs vien. Viņš bij arī dzīves cilvēks, ar temperamentu, ar dzišanos pēc dzīves prieka, pēc dzīves daiļuma. Viņš milēja dzīvi, milēja cilvēkus. Viņam netrūka arī humora, netrūka pārgalvības, kura iziet no pārspēka un dzīves prieka. No turienes viņa spēja tādiem temperamenta pilniem, dzīvības trīsošiem sižetiem kā “Figaro kāzas” un “Bēgšana no seraļa”.

Kādi bij viņa darbi, tāda bij arī viņa dzīve: bez disonansēm, bez liela traģisma. Gan dzīve viņu neizlutināja laicīgas labklājības ziņā, bet totiesu dievi viņam bij piešķīruši līdz ar vēl nekad neredzētām ģeniālām spējām jautru temperamentu un harmonisku raksturu, arī vēl citu laimīgu apstākli: ļoti agru un pamatīgu muzikālu izglītību viņa tēva vadībā, kurš pats bij mūziķis. Nebūtu tas bijis, tad Mocarts varbūt nebūtu uz pusi tas, kas viņš tapa. Tad varbūt viņam būtu bijis jāiet tas ērkšķu ceļš, kuru vēlāk gāja viņa lielais skolēns Bēthovens. Bet laikam liktens gribēja vienu reizi par visām rādīt, ko var iztaisīt no zemes bērna, ja viņam piešķir ne vien ārkārtīgi ģeniālas spējas, bet dod arī visplašāko izdevību šās spējas agri attīstīt un izlietot.

Un, tikai pateicoties šiem apstākļiem, bij iespējams, ka viņš savā īsajā mūžā saražoja tik daudz, ka bij vajadzīgi ilgi, ilgi gadi, lai paspētu sastādīt tikai viņa darbu sarakstu. Viņa ražība tiešām bij apbrīnojama: viņš rakstīja dienām un naktīm, viņš skicēja savas idejas pastaigādamies un braukdam, starp jautriem biedriem pie viņa glāzes, kā arī teātrī un koncertā. Ne trūkums, ne raizes, ne publikas neatzišana nespēja viņu kavēt darbā: visu to viņš laida ar viņam piemītošu dzīves priecību pār galvu, ne no viena neko neprasīdams, bet vienmēr citiem no savas bagātības sniegdams, kā saule, kura silda, bet kurai pašai no ārienes nekā nevajag.

Bet, kas agri sāk, agri beidz. Arī Mocarts piederēja pie tiem pārāgri attīstītiem bērniem ar gudrajām acīm, par kuriem tautā mēdz teikt, ka tie ilgi nedzīvos, tādēļ ka ir pasaulei par labiem. Tas pats liktens, kurš viņu tik bagātīgi bij apveltījis, kā nevienu citu mirstīgo, tas pats pārtrauca viņa skaisto un nozīmes pilno dzīvi tikai nepilnu trīsdesmit sešu gadu vecumā. Vīnes pilsētai uz visiem laikiem paliek tas kauns, ka viņa sava lielākā dēla kapu pēc dažiem gadiem vairs nezināja atrast.

Mūzikas Druva. – Nr. 2 (1906), 23.-25.lpp.

Malvīnei Vigneres-Grinbergas kundzei / for Mrs Malvine Vignere-Grinberga

33

TEICI TO STUNDU, TO BRĪDI

Tell Me the Hour, the Moment

Jānis Poruks

Emīls Dārziņš

Commodo

p

Tei - ci to stun-du, to brī - di, kad tu man ro - ku snieg - si!

Commodo

p

sempre con Ped.

5

Jeb vai tu mū - ži - gi mū - žam, ka ma - ni mī - li, lieg - si? Man

più f

9

sau - les die-nās teic pu - ķes, ka ma - nu lai - mi tu gla - bā. Kad

8va

8va

13

poco rit. *mf*

tu to ma - nim teik - si, tu, neiz - sa - kā - mi la - bā? Man

poco rit.

17 **più mosso** *passionato*

sau - les die-nas drīz zu - dīs, un pu - ķes no - bā - lēs le - jās! Nāc,

più mosso

mf

21 *cresc.*

sniedz man sa - vu ro - ku, jel sniedz man sa - vu

cresc.

24 *con forza* **molto allargando**

ro - ku, jel sniedz man sa - vu

molto allargando

f

27

ro - ku, lai lai - me sta - ro mums se - - jās!

ff

31 **Tempo I**
pp *amoroso*

Tei - ci to stun-du, to brī - di, kad tu man ro - ku snieg - si!

Tempo I
pp *m.s. (quasi arpa)*
una corda

35

Jeb vai tu mū - žī - gi mū - žam, ka ma - ni mī - li, lieg - si?

39

p

senza Ped.

AIZVER ACTIŅAS UN SMAIDI

Close Your Eyes and Smile

Jānis Poruks

Emīls Dārziņš

1

5

Aiz - ver ac - ti - ņas un smai - di, no - lie - cies pie ma - nas krūts:

9

at - teik - ša - nā, vien - tu - lī - bā ir jau diez-gan il - gi būs.

13

Aiz - ver ac - ti - ņas un smai - di, sap - ņi lai mūs pro - jām nes turp, kur

poco rit.

poco rit.

a tempo

a tempo

17 **poco a poco rit.**

mī - les - tī - bas viļ - ņos iz - kus - tu mums dvē - se - les; turp, kur

poco a poco rit.

crescendo

21 **a tempo** **ritard.** **a tempo**

mī - - - - - les - tī - bas viļ - - - - - ņos

a tempo **ritard.** **a tempo**

8va

24 **ritard.**

ritard. iz - kus - tu mums dvē - se - les.

28

Aiz - ver ac - ti - ņas un smai - di, no - lie - cies pie ma - nas krūts.

p

SPĀNIEŠU ROMANCE

Spanish Romance

Aleksandrs Puškins
(Alexander Pushkin)
atdz. Plūdons

Emīls Dārziņš

Andante moderato ♩ = 66

mp ad libitum recit.

Nakts su-mi-nāts, gais klu-si šņāc, Gva-dal - ki-vi-ra skrej un

Andante moderato ♩ = 66

sf tenuto, ad libitum

2 **a tempo**

krāc...

a tempo

4

p

Mē-ness zel - tu le - cot lai - sta;

p

7

klu - su! Klau, kur cī - ta - ra!

9

Spā - nie - te, lūk, smul - ga*, skais - ta,

11

at - spie - žas uz bal - ko - na.

14

pp

9 *cresc.*

9

9

9 *dim.*

pp

9

9

9 *perendosi*

9

16

L'istesso tempo*mezza voce*

L'istesso tempo

mf una corda

"No - met

20

sag - šu, eņ-gel bal - to, pa-rā - dies kā lil-jas zieds un caur

25

mar - gu ču-gun - kal - to daiļ-kā - ji - ņu lau-kā liec! Eņ-gel

30

f con forza

bal - to, no - met sag - šu, pa - rā - dies! No - met

34

sag - šu, eņ - ģel bal - to, pa - rā - dies kā lil - jas

f tutte corde

37

zieds un caur mar - gu ču - gun - kal - to

40

daiļ - kā - ji - ņu lau - kā liec! Eņ - ģel bal - to,

mp

43

pa - rā - dies kā lil - jas zieds un caur

rinf.

***

dai - k̄ - ji - ņu lau - k̄

mar - gu ču - gun - kal - - to dai - k̄ - ji - ņu lau - k̄

sf

***

49

liec!"

ff

8va

****

diminuendo poco a poco

52

56

rit. molto

p

pp

60 *ad libitum recit.*

Nakts su-mi-nāts, gais klu-si šņāc, Gva-dal - ki-vi-ra skrej un

sf tenuto, ad libitum

61 **a tempo**

krāc...

a tempo

63

1905. g.

Skaņdarbu saraksts tēmu viktorīnai:

1. *Melanoliskais valsis*
2. *Mēness starus sīgo*
3. *Lauztās priedes*
4. *Nāru dziesma*
5. *Mūžam zili*
6. *Vēl tu rozēs plūc*
7. *Teici to stundu, to brīdi*
8. *Aizver acīņas un smaidi*
9. *Spāniešu romance*
10. *Rezignācija*

Saite uz solo dziesmu ierakstiem:

[Visas 17 Emīla Dārziņa SOLO DZIESMAS un 2 ārijas no nepabeigtās OPERAS - "Rožainās dienas" ! 4K \(youtube.com\)](#)